

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΩΝ

Κ'. ΑΦΗΣΑΜΕ στο προηγούμενο φύλλο τη Σάρα Μπερνάρ τη στιγμή της άφιξής της στη Νέα Υόρκη, κατά τη μεγάλη της ετοιμότητα στην Αμερική. Συνεχίζουμε και σήμερα την τόσο ενδιαφέρονσα αυτή διήγηση, σύμφωνα με τ' «Απομνημονεύματα της μεγάλης καλλιτέχνης»:

«Όλοι οι δημοσιογράφοι της Νέας Υόρκης βρισκόντουσαν συγκεντρωμένοι επάνω στο ύπεροψικό και όλοι μαζί θέλησαν να με προσφωνήσουν... Ένα αληθινό παρδαμόνο είχε δημοσιευθεί. Και διαρκώς μαζεύονταν και ναυαγοί πλήθος, το οποίο αντίκρισα μ' ατελείωτα και με στρωμινες ασφαιρικά.

Ο ιδιώτης μου κινώσε απ' τα μαλλιά μου. Είχα αρχίσει να νευρώσει τρομερά. Κατάλαβα καλά πως ή θα θυμώσω ή θα ξεσπάσω σε δάκρυα. Πάντως όμως θα γινόμουν γελοία.

Γιά να τ' αποφύγω λοιπόν αυτό, αποφάσισα να λατομωθώ... Και απ' έτος, απ' έτος... Αλίμονο τα χέρια μου μπροστά, ανοίξτε το στόμα μου, έκλεισα τα μάτια μου και άφησα τον ήλιο να με γλιστρούσε σιγά—σιγά μέσα στα χέρια του Ζάρρετ.

—Γρήγορα νερό! άρχισαν τότε να φωνάζουν τα πλήθη που με περιστοιχούν. Ένα γυαρό!... Ένα γυαρό!... Πόσο είναι γελοίο!... Βγάλετε της τσάμπα της, τον ζωοφό της!... Δεν είναι καλά!... Ξεσκουπίστε το φρεσάδι της!...

Ακούγοντας τα τελευταία αυτά λόγια, έβγα έξω φρεσόν. Πώς θα μ' έβγαζαν μπροστά σε τόσο κόσμο; Εύτυχως έφτασε έντομαπαξέ ή χαμαρέφα μου Εύτυχία κι' η οικονόμος μου κ. Γκεράρ, ή όποιος.

Ανώνυμους ή πραγματικούς συμβάνει, άντετάχθησαν έπιμένα στο γόδαμο μου. Σε λίγο έφτασε κι' ο γυαρός μ' ένα μουκαλάει αϊθέρα, μιά άμείσος ή Εύτυχία του άραξέ το μουκαλάει και τού ειπε:

—Α, όχι, γυαρό!... Όχι αϊθέρα!... Η μισοδιά του αϊθέρος φέρονε λατομωίες στην κορφή κι' όταν ακόμα είναι καλά...

Τότε κατάλαβα πως ήταν ζωοφό να ξελατομωθώ κι' ανοίξτε πάλι τα μάτια μου. Μιά άμείσος είδα με φρίκη καμιά σαφαναταμιά ρεσφόρτε να με πλησιάζουν με τα καρνέ τους στα χέρια, έτοιμοι να με κατακλύσουν με τις ήλιθες ερωτήσεις τους.

Εύτυχως επενέβη ο Ζάρρετ και τού ειπε να ρθύν από ξενοδοχείο «Αλματιμόρ», όπου θα έμεινα. Είδα τότε τον ζωοφά απ' τους ρεσφόρτε αυτούς να παίρνει το Ζάρρετ ιδιαιτέρως και, όταν κατόπιν τον ρωτησα τί τού ειχε πει τόσο εμπιστευτικά, εκείνος μου άπάντησε με φέλιμα: «Τούξ έδινα ραντεβού στο ξενοδοχείο... Τά κανόσα έτσι, ώστε να έρχονται ένας—ένας κάθε δέκα λεπτά.

Έγώ τον κάρταξα περίτρομη. Εκείνος όμως άπαράφοξ πρόσθεσε:

—Ό γιές!... Δεν μπορούσα να κάνω άλλωδώς...

Φτάνοντας στο ξενοδοχείο μου, ήμουν εξαντλημένη κι' είχα άπόλυτη ανάγκη μοναξιάς.

Έτρεξα λοιπόν άμείσος να κλειστώ σ' ένα δωμάτιο τού διμερισμάτος που είχα κρητήσει. Μόλις μπήκα μέσα, έπεσαν να διπλωλείδωσόν όλες τις πόρτες. Μονάχη μιά δεν είχε ούτε κλειδί, ούτε σφήνη. Γιά να την κλείσω, έστρωξα ένα βαρύ έπιπλο επάνω της. Κι' άρνήθηρα ν' ανοίξω σ' όλους απολύτως.

Έντομαπαξέ κατέφθασαν στο σαλόν καμιά πενήνταμι δημοσιογράφου, άντομαποντάς να με ιδούν... Μά είχα μιά κοράνα τόσο τρομακτική, ώστε γιά να πετύχο μιά ώρα άνταπάσους, δεν λογάριζα πού τίποτε...

Ήθελα με τά χέρια σπαφονμένα, με τά κεφάλι πίσω, με τά μάτια κλειστά, να ξελατομώ επάνω στον τάχηρα... Ήθελα να μη μιάσω, να μη άκούω, να μη βλέπω...

Ρίχθηρα λοιπόν κάτω και δεν άπαντοσα τίποτε στα χτυπήματα που άνηχούσαν στην πόρτα μου και στις κλοξές τού Ζάρρετ. Δεν ήθελα ν' ανοίξω σφήνηρα κι' δεν έλεγα ούτε λέξη.

Ακούγα νά μορμωραφά τις δυσφοραξείας τών έπισκεπτών του και τά διπλωματικά λόγια τού Ζάρρετ, ή όποιος ήθελε να τούς συγκρητήσει. Αζουσα ένα χωράτι να γλιστρούη κάτω απ' την πόρτα μου

και την οικονόμο μου κ. Γκεράρ ν' άπαντήσω στο Ζάρρετ, ή όποιος, γάινεται, είξ: έμεινε γιά τή στάσ μου:

—Δέν έξορτε καλά την κορφή Σάρα, κ. Ζάρρετ... Άν θελήσετε να παραβιάσετε την πόρτα, είναι βραβή να πηδήξω στο δρόμο απ' το παράθυρο.

Συγγρόνος ή καμωρίερα μου έλεγε σε μ Γαλλίδα, ή όποια έπέμνε να μη μέσα:

—Όχι, κυρία, είναι άδύνατον... Φάινεται πως ή κορφή μου προσβλήθη από τρομερή νευρική κρίση... Έχει άπόλυτη ανάγκη άνταπάσους... Μπορείτε όμως να περιμένετε ως ότου ν' άποφασίση να βγίη μόνη της έξω...

Αζουσα άκόμα κι' άλλα λόγια μερθεμένα, Σε λίγο όμως άποκομήθηρα εύχαριστημένη, καθώς αναλογίζομην τις μοναξιμένες δυσίας τών έπισκεπτών μου... ή μάλλον τών βραναυτών μου.

Έπειτα από μιά ώρα έξυπνησα, γιατί έχω τό χάρισμα να κοιμάμε δέκα λεπτά, ένα τέταρτο, μισή ώρα, σύμφωνα με τή θέλησή μου... Και έξυπνηρα ήσυχια, γλυκά, στην όρα άμεισώς που είχα άρσει μόνη μου γιά τό έξυπνάδι μου. Τίποτε δέν μου ζάνει περισσότερο καλά απ' αυτό το είδους τούξ άπνάντοξ.

Πολύ συχνά, άνάμεσα στους στενοξύ φλόξ του σπαυτό μου, ξελαίνομα μπρός στο μεγάλο μου τζάκι, επάνω στα μαλακά έγκουνοτόμαρα, παρακαλώντας τους να ξεακολουθήσουν τή σφήνη τούξ, χωρίς να ενδιαφερόνται γιά μένα. Και κομμάμα έτσι, δη ή ώρα θέλω.

Μόλις λεπτόν έξυπνηρα, άνοιξα την πόρτα και είδα καθισμένους, σε ένα δέμα τις άγαρμημένες μου Γκεράρ ή Εύτυχία, να στέκονται εκεί σαν άργινοτα φάλαξες.

—Είτε άκόμα στο σαλόν κόσμος που με περιμένει;

—Ό! κυρία, μιά άπάντησε ή Εύτυχία, είναι τώρα καμιά διακοσαριά.

—Γρήγορα! Ένα, Βοηθήστε με να ντυθώ!

Το ντύσιμο μου δεν βιάστηκε πολύ. Έπειτα από πέντε λεπτά, έβγα την έμφάνισή μου στο σαλόν, όπου με περιέμεναν τόσα άγνωστα πρόσωπα. Η πρώτη μου έντύπωση ήταν εύχάριστη, γιατί, καθώς μπήκα, αντίκρισα γέφυ μου τις πρωτόξες τού Ραζίνια, τού Μολιέρος, τού Βίκτωρος Ουγκώ, σπαφονομένους με λουλουδιά.

Ο Ζάρρετ με παρουσίασε τότε τούξ έπισκεπτάς μου, ή όποιος, άφού άντηλάσκασαν μαζί μου μιά χειραφία, άποσπρόντοσαν ένας—ένας. Μά ή ρεσφόρτε δεν έννοοισαν ν' άποσπρόνθουν, Είχα στερογγυλοκαθήσει στις πολυθρόνες, στις καρέλας, στα μαξιλάρια, στο πάτωμα...

Έλας απ' αυτούς είχε καθήσει στο γεφάλι της δοραξ ενός λέοντος. Τον πλησίασα και τή στιγμή που έτοιμαζόμουν ν' ανοίξω το στόμα μου και να τού μιλήσω κάπως παραγεμνή, γιατί δεν τόν έβλεπα να σπώνεται, με ρώτησε με φωνή κάσπου:

—Πρόν, κυρία, απ' τούξ ρούλους σας άγαπάτε περισσότερο;

—Αυτό δεν σας ενδιαφέρει, τού άπάντησα και τού γύρισα τής πλάτης μου.

Και πλησίασα έναν άλλο ρεσφόρτε, ή όποιος μ' ερώτησε με περιούσωση εύγένεια:

—Τί τρώτε, κυρία, μόλις έξυπνησες τού; Έτοιμαζόμουν να τού δείσω την ίδια άπάντησή, άως και στον προηγούμενο, όταν ο Ζάρρετ, προβλεπόντάς το αυτό, τού άπάντησε έσορα:

—Όσομην!

Ούτε ήξερα, ούτε είχα άζουσει ποτέ μου αυτό το φαγητό.

—Και την ήμερα τί τρώτε; ξεακούληθησε άμειλικτός ο ρεσφόρτε.

—Μύδια! τού άπάντησα στην τύχη.

Μά αυτός έγραφε σοβαρότατα στο σημειωματάριό του: «Τρώει μύδια δη την ήμερα.

Διευθύνθηρα προς την πόρτα γιά να βγώ έξω, όταν ένας ρεσφόρτε με τό κεφάλι ξερισμένο σαν γουλι, με ρώτησε με γλυκαία φωνή:

—Είτε αλήθεια είστε τούξ Ιουδαϊκοαπολιτοκρατοστατομαμεβανή;

Νά τό γράφω αυτό;

Ακούγοντας την ερώτησή μου, άπόμεινα καρφομένη στη θέα μου άφωνα. Τά είχε πει όλ' αυτά χωρίς να πάρη άνάσα...

—Άχ, Θεέ μου, φώναξα στο Ζάρρετ, αυτά θα τραβήξω σ' όλες

Ο Γάλλος μυθιστοριογράφος Πάολ Άντάι

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΛΗΣΤΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΠΡΟ ΔΕΚΑΕΠΤΑ ΑΙΩΝΩΝ

Οι ληστές κατά την αρχαιότητα. Ένα ηλαροτραγικό επεισόδιο. Πώς τ' άφηγείται ο Άπολλυθιός. Ο πλούσιος Θηβαίος Δημοχάρης και η ήθηριαμαχίς. Όπου τ' άθηρια φεφούν ξαφνικά. Μιά ύπεπτη άρχεΐδα. Ο ληστής Θρασυλέων ύπό λεωντήν. Η Θηβα άναστατη. Τό εικτρώ τέλος τού Θρασυλέωντος. Ληστεία και άκυλιήκη. Άνθρωποκυλομαχίς!...

ΗΝ έποχή πού οι Ρωμαίοι κυριέφαν την ξεπεσιμένη πλέον Ελλάδα, ή κατάστασις από άπόρφως άσφαλείας, ήταν έλεεινή. Οι Ρωμαίοι πού διοικούσαν τή χώρα μας, δέν φροντίσαν παρά πός νά εισαράτουν περισσότερους φόρους άπ' τ' άδυστηριμένο λαό και νά διασκεδάσουν με τίς Έπαφές. Η φτώχεια ήταν μεγάλη. Κι αυτό άδύνατο συνεπώς τή ληστεία, ή όποια βρισκόταν στην άσκή της, ιδίως κατά τον πρώτο και δεύτερο αιώνα μετά Χριστό.

Μέσα στα σχετικά ληστικα άνάξδατα πού διέσωσαν οι διάφοροι σύγχρονοι συγγραφείς, έπάρχη και ένα, πού παρ' όλη την τραγικότητα του, έχει και την κομική του άποψη.

Τήν έποχή λοιπόν αυτή, ό πλούσιος Θηβαίος, Δημοχάρης, ήθελε νά δώσει μια μεγαλοπρεπεία τω γιωτή και μεταξή των άλλων θεαμάτων, έτοιμάσε και θηριομαχίς, πού είχαν εισαχθεί στην Ελλάδα άπ' τούς Ρωμαίους. Άλλά δυστυχώς τίς παρανομίς της γιωτής, έπιασε άρρώστια έπιδημική τά θηρία και ψωφισαν!

Οι ληστές τών περίξ τών Θηβών βουβών, συνέλαβαν τότε ένα σατανικό σχέδιο. Έπληαν μια φόρα άρχεΐδα και τίς έδωσαν τό πεπύ. Έπειτα έφραξαν κλίρο πούς άπ' όλους τούς σημιωρίτες θά γινόταν τό δέμα της άρχεΐδας και άθκανε ό,τι ό άρχηγός του θά τόν διέταξε.

Ο κλίρος έπεσε από ληστή Θρασυλέοντα.

Ο Θρασυλέων μήτξε στο δέμα τού θηριον κι' οι άλλοι ληστές τόν έφρασαν τόσο έπιδέξια, ώστε νά φαίνεται ότι ήταν άληθινά ζώο. Ο ληστής προσπαθώσε με τά τέσσερα και μούγκρισε έτσι πού έκανε την έντίπωση πραγματικώς άρχεΐδας.

Άφού γυμνάστισε λοιπόν καλά, ξεκίνησε για τήν άποστολή του.

Επρόκειτο λοιπόν νά τόν οδηγώση ένας άλλος ληστής στον Δημοχάρη, στον όποιο θάδινε τήν άρχεΐδα ως δώρο, τό άτιλο τού έστειλε δήμεν ένας φίλος του άπ' τή Θωάκη για τίς έτοιμαζόμενες θηριομαχίς.

Πράγματι μόλις βρόδινωσε, ό ένας ληστής πήρε τόν άλλο... δηλαδή τήν άρχεΐδα, ή όποια περιπαθώσε με τά τέσσερα και μούγκρισε και τήν έφερε σπή Θίβα.

στο σπίτι τού Δημοχάρη. Ο Δημοχάρης ευχαριστήθηκε έξαιρετικά για τό δώρο κι' έκλεισε τήν άρχεΐδα στο ύπόγειο τού σπιτιού του. Έτα δία πειά ήσαν έτοιμα για τό ληστικώ πράξικόπημα.

Όταν έφτασαν τά μεσανυχτα, ή ψεύτικη άρχεΐδα βγήκε άπ' τό ύπόγειο κι' άνέθηκε στο σπίτι. Φαντάζεσθε τό φόβο τής οικογενείας τού πλουσιου Δημοχάρη!... Τήν ίδια στιγμή έφρασαν έξω άπ' τό σπίτι κι' οι άλλοι ληστές.

τίς πόλεις τής Άμερικής πού θά πάω ;
— Ω, όχι, μου άπάντησε έκείνος, ή συνεντήθεις πού δίνετε τόμα, θά τήμεγαρηφθούν σ' όλη τή χώρα.
Η άπάντησί του αυτή με καθήσύχασε κάπως και έβια στο δημοσιογράφο :
— Είμαι καθολική, κύριε...
Τότε ένας νέος, πού κρατούσε μολύβι και χαρτί στο χέρι του, με πήρσωσε δεξιά και μου είπε :
— Θά μου έπιτρέψετε νά τελειώσω τό σκίτσο σας, κυρία ;
Άμέσως στάθηκε προφύλ μου νά τόν ευχαριστήσω.
Όταν τελείωσε, ζήτησα να ιδώ τι είχε κάνει.
Κι' αυτός, χωρίς ντροπή, μου παρουσίασε τό φορτίο σκίτσο του πού παρίστανε ένα... σκελετό με περσούνα... Άμέσως τού τό έξέσασα και πού τό πέταξα στα μούτρα.
Αυτό όμως δέν τόν έμπόδισε νά τό ξαναπατάξη ακόμα χειρότερο, γιατί δέν δέχτηκε, φρασά, νά τό ποζάρω και δεύτερη φορά και νά τό δημοσιεύσω στην άλλη μέρα στην έφημερίδα του με τή λεζάντα :
«Η μεγάλη καλλιτέχνης Σάρα Μπερνάρ».
ΣΤΟ ΠΡΟΞΕΣΣ : Η συνήθεια.

Συμπόσιο Ρωμαίου Άρχοντος.

Ο ντιμέκος με τό τομάρι της άρχεΐδας ληστής οίχτηκε άμέσως πάνω στους ύπηρέτες και με τό μαχαίρι του τούς έσφαξε όλους!... Έπειτα άνοιξε τήν πόρτα κι' έβγαλε τούς συντροφούς του στο άρχοντικό τού Δημοχάρη.

Μολαταΐτα, τό σχέδιο των ληστών δέν έπέτυχε. Γιατί ένας από τούς ύπηρέτες, τού Δημοχάρη έσκηρώθηκε τό λαθουμένο, κατόφθοσε νά βγή έξω και με τίς φωνές του ξεκίνησε όλη τήν πόλι.

Οι Θηβαίοι έφραξαν άμέσως στο σπίτι τού Δημοχάρη με όπλα και ξύλα.

Φωνές άνθρώπων και γαργαλιεμα πούλιν άκούγοντόσαν, κραγγές και βλαστήμιες. Μαρξός στο κακό αυτό, οι ληστές, βέβαιως πός προσδόθηκαν, τό έβγαλαν στα πόδια και βγήκαν άπ' τήν πόλι. Έξείνος όμως πού ήταν τυλιγμένος μέσα στο δέμα της άρχεΐδας, δέν είχε τήν ένηανησία τών συντροφών του κι' έπεσε στα χέρια τού λαού.

Συγχρόνως τά μαντροσκυλα, μόλις είδαν τήν άρχεΐδα, τίς οίχτηκεν, λυσσασμένα από όργη, νά τήν καταξέσχισον.

Ο Θρασυλέων —δηλαδή ό ληστής πού έγινε άρχεΐδα — βρέθη έτα σε δύσκολη θέα. Νά αποκαλύβη ότι ήταν άνθρώπος κι' όχι άρχεΐδα, θά ήταν χειρότερο γι' αυτόν, γιατί έ λάβε θά τόν σκότωνε άμέσως. Πρώτμτσε λοιπόν νά μετρή... άρχεΐδα.

Άλλά και ύπό τήν λεωντήν αυτή δέν στάθηκε τυχερότερος. Άγώνας άγριος άρχισε μεταξύ αυτού και τών σκύλων, οι όποιοι τού οίχτησαν φρενασμένοι από πανία.

Ο ληστής προσπαθώσε με κάθε πανηρία νά τούς ξεφύγη, κι' οι σκύλοι τόν είχαν περικυλώσει και κάθε φωνή ήταν άδύνατη. Έν τούτοις, χιλιολαθουμένος άπ' τά δαγκώματα τών σκύλων και τά χτυπήματα πών ανθρώπων, ό Θρασυλέων κατόφθοσε νά φτάση τρέχοντας έξω άπ' τήν πόλι. Τη στιγμή όμως πού νόμισε πός σόθηκε, ένας Θηβαίος πού τόν είχε πάρει ξαπίσω, τόν τράπησε πέρα-πέρα με τή λόγχη του!...

Ός τήν τελευταία του στιγμή, ό λησταρχός έμολογήθηκε νά έποκρίνεται τήν άρχεΐδα και νά μούγκριξη σάν θηρίο. Όταν πλέον έμεινε καταγής νεκρός, τόν έπληρώσαν οι Θηβαίοι και τότε πλέον άνακάλυψαν με κατ'αλήθει, ότι δέν επρόκειτο περί θηριου, αλλά περί άνθρώπου!

Σας φαίνεται παρασπύδη ή ιστορία αυτή ; Κι' όμως τήν διηγείτα σύγχρονοι Ρωμαίοι συγγραφείς, ό Άπολλύθιος.

Η ληστεία κατά τήν έποχή αυτή, όπως και σήμερα άλλωστε, έκτός από τήν άνάγκη και τήν πείνα, είχε άφορη κι' τήν πάλη-καριά. Πολλοί νέοι πήγαναν και κατετάσσοντο σε ληστικώς σημιωρές και πολλοί Ρωμαίοι όπλίτα λιποτάκτης, φυγόπονοι, κακοδούροι. Πολλές φορές μάλιστα οι άρχηλοιτά άραζαν μικρά παιδιά και τά έγύμναζαν στο ένταμο επάγγελμά τους.

Η επάθεσις ληστών κατά πόλεων και χωρίων ήσαν κατά τήν άρχαϊότητα σπάνιες. Σηνήθως έπετίθεντο ή ληστές εναντίον τών ταξείδιων. Γι' αυτό οι φρόνιμοι πολίτες ποτέ δέν πήγαναν μονάχοι τους ταξείδι. Σχημάτιζαν μεγάλης συντροφίης κι' έτσι ξεκινούσαν, παίρνοντας μαζί τους τά σκυλιά τους και τά όπλα τους. Όχι σπανίως δέ έστηναν σιωπές μάχης με τούς ληστές πού έτύχωνε νά συναντήσουν. Παύλ τούς ξεκινούσαν στις συντροφίης αυτές και οι σκύλοι τους, πελώριοι μαντροσκυλα, πού έτρόβαλαν τούς ληστές. Άλλά και οι ληστές πολλές είχαν σκύλους. Κι' έτσι όταν έλάμβανε χώραν σημιλωή, άνθρώποι και σκύλοι άλληλοτραγωγιόπουσαν κυριολετικώς!

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ

ΕΥΒΟΥΜΙ ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

Η ΣΥΝΝΕΦΙΑ

Του φθινοπώρου ή σννεφία θεματώνει κάθε μάτα, μά ή δική σου συντροφία έν' από φώς γεμάτη.
Αν πότερεφ ή σννεφία, θά είχε οίξει ως τόρα στη φωτεινή μας συντροφία τής πού μεγάλη μούτρα!